

'S-GRAVENHAGE, 19 Januari 1954

Ref. No. 1437

AAN: MINISTERIE VAN BUITENL. ZAKEN

Fotocopie nr: dds 77

MP, Wnd. MP
Z, DGIN,
DBI, -/PL, -/AZ

FC

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: DJAKARTA

Datum van afzending: 19-1-54

Inhoud (Paraphrase) —

Datum van ontvangst: 19-1-54

GEHEIM

Eerst hedenochtend had mijn ruim een week geleden aangevraagd bezoek bij Minister van Buitenlandse Zaken plaats. Eerst scheen Sunarjo het gesprek in beleefdheids sfeer te willen houden, informeerde naar zijn beide Nederlandse collega's, maar bracht geen onderwerp, dat onze betrekkingen raakte naar voren.

Hij memoreerde, dat het punt van het Regeringsprogram, Ambassade in Moskou, nu was behandeld, doch terwijl wel agreement voor Soebandrio volgens de Minister was gevraagd, heeft de Sovjet Unie dat nog niet gedaan voor een Russische Ambassadeur. De Minister vermeldde nog basis handelsverdrag met China, gesloten tijdens mijn afwezigheid en het arrangement met Japan over berging van schepen, dat nog goedkeuring door het Parlement behoeft. Sprekende over de thans gevoerde onderhandelingen met Japan over bilateraal verdrag inclusief herstelbetalingen, zeide Sunarjo desgevraagd, dat bij velen in Indonesie inclusief hemzelf nog grote terughouding bestond ten opzichte van Japan.

Tenslotte bracht ik de arrestaties op het tapijt en zeide hem, dat de Nederlandse Regering onaangenaam getroffen was door campagne in een deel van de pers voor zover gericht tegen Nederland en het Hoge Commissariaat. Zijnerzijds beklagde de Minister zich toen ook over de toon van de Nederlandse pers speciaal De Telegraaf, waarop mijnerzijds gewezen werd, dat hier toch wel sprake was van reactie op de Indonesische campagne. De Minister benadrukte nogmaals dat dit alles niets te maken had met de komende Uniebesprekingen en dat geen opzet aanwezig was stemming tegen Nederland te kweken. Ik uitte de hoop, dat de gerechtelijke behandeling van arrestanten niet zou traineren.

Vermelding mijnerzijds van de reis van Ong en succes bereikte regeling van wederzijdse vorderingen, gaf geen reactie.

Ik bracht toen in herinnering onze wens om op het juiste ogenblik overleg te plegen over nationaliteitswet, hetgeen ook geen nieuwe gezichtspunten opleverde. Sunarjo vermeldde reeds bekende contact, opgenomen met Chinese Regering, en herhaalde dat bij toekomstige nationaliteitswet het Chinezen-probleem het belangrijkste aspect was.

Ik informeerde voorts naar ontvangst in Indonesie van Philippijns denkbeeld van vorming van economisch blok van Aziatische landen. In beginsel was men dit denkbeeld, dat in studie was, goed gezind. Sunarjo zeide getroffen te zijn door grote overeenkomst Philippijnen en Indonesische bevolking en zag mogelijkheid van samengaan op allerlei gebied ondanks begrijpelijke binding van Philippijnen

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

—2—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).

5. Afgeeft van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen worden vervaardigd.

CODETELEGRAM

aan Amerika en verschil van godsdienst. In het algemeen wenst Indonesië nauwer samengaan Aziatische landen, al beseft men wel, dat op economisch gebied veelal zelfde producten worden voortgebracht. Toen ik uitnodiging van Ceylon aan aantal Aziatische Premiers vermeldde, zei Sunarjo, dat de Indonesische Regering in antwoord juist had gewezen op wenselijkheid van contact in groter kader.

Het opmerkelijkst van dit gesprek was mijns inziens, dat met geen woord gesproken werd over hervatting der Uniebesprekingen en dat niet geïnformeerd werd naar inzichten, die ik in Nederland heb aangetroffen omtrent enig aspect van onze verhoudingen.

Na afloop bezocht ik nog even de Secretaris Generaal, die informeerde naar de Ambonezen-kwestie (zonder Manusama te noemen). Ik volstond met te antwoorden, dat ik vernomen had dat in de Ambonezen kampen de situatie wat rustiger was geworden de laatste tijd, maar dat een berechting van Wairisal c.s. niet geschikt was de condities voor oplossing te verbeteren; dat ik meende te weten, dat Leimena bij zijn bezoek aan Nederland overtuigd was van de noodzaak van voorlichting van Ambonezen over Indonesië door vertrouwensmannen, maar dat dat wellicht nog wat prematuur was in de huidige situatie.

Vervolgens deelde Rasjid mede, dat dezer dagen interdepartementaal overleg plaats zou hebben over nationaliteitswet en hij verzocht mij Nederlands standpunt ten opzichte van Indische Nederlanders uiteen te zetten, hetgeen ik deed. Hierin ligt nuttig aanknopingspunt voor overleg over nationaliteitswet zelve, waarom reeds officieel werd verzocht.

VAN BYLANDT 880

PHR/Eth

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—

1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.